

Brüssel, 6.12.2017
COM(2017) 824 final

2017/0335 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU DIREKTIIV,

**millega nähakse ette sätted liikmesriikides vastutustundliku eelarvepoliitika ja keskpika
perioodi eelarveorientatsiooni tugevdamiseks**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Kümne aasta eest tabas Euroopa Liidu riike enneolematu finants- ja majanduskriis. Kuigi kriis ei saanud algust euroalal, paljastas see nii mõnedki euroala institutsionaalsed puudused. Nende kõrvaldamiseks püüdis EL tugevdada liidus ja euroalal majanduse juhtimise mudeleid ning võttis selleks 2011. aastal vastu esimese majanduse juhtimise paketi (viis määrust ja üks direktiiv) ja 2013. aastal teise majanduse juhtimise paketi (kaks määrust). Need aitasid tagada riikide eelarvete rangema järelevalve, luua paremini nõuetele vastavaid eelarveraamistikke ja pöörata suuremat tähelepanu riikide võlatasemele.

Kriisi põhjustega tegeledes sai aga selgeks, et ELi tasandi normidel põhinevat eelarveraamistikku tuli kõigis liikmesriikides nõuetekohase eelarvepoliitika paremaks saavutamiseks täiendada siduvate sätetega riiklikul tasandil, mis oleks püsiv mehhanism ülemäärase eelarvepuudujäägi vältimiseks.

Sellega seoses analüüsiti võimalust toetada selliseid siseriiklikke reegleid liidu tasandil vastuvõetava õigusaktiga. Sel ajal soosis komisjon täiendavate majanduse juhtimise reformide tegemist ühenduse meetodi alusel¹. Euroopa Ülemkogu aga ei suutnud 2011. aasta detsembris toimunud kohtumisel leppida kokku arutusel olnud sammudes. Selle tulemusel liikusid liikmesriigid, kes soovisid selliseid siseriiklikke norme ühiselt kehtestada, edasi valitsustevaheliste kokkulepetega, mis viis majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu sõlmimiseni, mis omakorda on hüppelauaks lepingu sätete võimalikult kiirele inkorporeerimisele aluslepingutesse.

Kõnealuse lepingu sõlmisid 2. märtsil 2012 25 lepinguosalist (kõik liikmesriigid, v.a Tšehhi Vabariik ja Ühendkuningriik²) ja see jõustus 1. jaanuaril 2013. Lepingu nurgakivi on selle III jaotis, milles on sätestatud nn fiskaalkokkulepe. Selle kõige olulisem säte on lepinguosaliste kohustus talletada siseriiklikus õiguses siduvate ja püsivate, eelistatavalt põhiseaduslike sätetena tsükliliselt kohandatuna tasakaalus eelarve reegel. Kõnealune reegel peegeldab stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa keskmises olevat nõuet, nimelt keskpika perioodi eelarve-eesmärgi. 22 lepinguosalist seob fiskaalkokkulepe (kõik euroala liikmesriigid ja vabatahtlikul alusel Bulgaaria, Taani ja Rumeenia). Kõnealuse lepingu muude osadega püütakse tugevdada euroala majanduspoliitika koordineerimist ja juhtimist.

Lepingu vastuvõtmisel kasutatud valitsustevahelist lähenemisviisi on sidusrühmad alati võtnud kui võimalust vajalike sammude astumiseks majandus- ja finantskriisi tipul ja ajal, mil Euroopa Ülemkogu blokeeris edasi liikumise. Lepinguosalistes leppisid siiski kokku, et lepingu põhisätteid püütakse integreerida liidu õigusesse hiljemalt viie aasta jooksul pärast lepingu jõustumist, st 1. jaanuariks 2018.

See poliitiline kokkulepe on sätestatud lepingu artiklis 16 järgmisel kujul: „*Hiljemalt viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist võetakse lepingu rakendamisel saadud kogemuste hindamise alusel vajalikud meetmed kooskõlas Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu sätetega, et inkorporeerida käesoleva lepingu sisu Euroopa Liidu õigusraamistikku.*“

¹ President Barroso avaldus pressikonverentsil pärast euroala riigipeade ja valitsusjuhtide kohtumist, 27.10.2011, SPEECH/11/713.

² Horvaatia ei olnud lepingu allkirjastamise ajal Euroopa Liidu liige ega ole lepinguga ühinenud.

Komisjoni 2017. aasta mais avaldatud aruteludokumendis majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta³ on osutatud sellele kokkuleppele ja fiskaalkokkuleppe võimalikule integreerimisele ELi õigusraamistikku aastatel 2017–2019. Peale selle tegi president Jean-Claude Juncker 2017. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus ja kavatsusavalduses⁴ muu hulgas ettepaneku integreerida majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu sisu ELi õigusesse, võttes arvesse stabiilsuse ja kasvu pakti asjakohast paindlikkust, mida komisjon on kasutanud alates selle kindlaksmääramisest 2015. aasta jaanuaris.

Euroopa Parlament on korduvalt palunud lisada kõnealuse lepingu sisu aluslepingutesse,⁵ väites, et õiguspärasuse ja demokraatlikkuse tagamiseks tuleb tõelise majandus- ja rahaliidu juhtimine viia liidu institutsioonilise raamistiku alla.

Fiskaalkokkulepe võeti sügava kriisi ajal vastu ajutise lahendusena, kuid selle põhimõte kehtib täielikult ka praegu, st ELi ja euroala huvides on toetada vastutustundlikke poliitikameetmeid, millega välditakse ülemäära eelarvepuudujääki. Käesolev ettepanek on osa laiematest kõrgelennulistest algatustest majandus- ja rahaliidu reformimiseks, mille komisjon esitas 6. detsembril 2017. Tunnistades majandus- ja rahaliidu lõpuleviimise erilist tähtsust, vastatakse käesolevas ettepanekus majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu osaliste kindlale soovile, Euroopa Parlamendi üleskutsetele integreerida lepingu sätted liidu õigusraamistikku ning president Junckeri kõnes Euroopa Liidu olukorrast 2017 esitatud üleskutsele liikuda ühtsuse, efektiivsuse ja demokraatliku vastutuse suunas.

Kavandatud direktiiviga tugevdatakse liikmesriikides vastutustundlikku eelarvepoliitikat ja keskpika perioodi eelarveorientatsiooni ning seeläbi soovitakse saavutada lisaks stabiilsuse ja kasvu pakti kehtivatele sätetele fiskaalkokkuleppe eesmärk, milleks on valitsemissektori võla liikumine mõistliku taseme suunas. Valitsemissektori praegu täheldatavate suurte võlgade kärpimiseks on aga vaja aega. Selleks on jätkuvalt vaja pingutada nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis.

Edusammude tegemine mõistliku võlataseme saavutamiseks eeldab, et aastaeelarve otsustes arvestatakse kindla orientatsiooniga liikuda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas ja sellest eesmärgist kinni pidada. Eelarvekava tuleb üle kanda ka valitsuse kontrollitavatesse poliitikameetmetesse, võttes arvesse majandustingimusi. Eelarvekava sage ümberkujundamine õhnestab aga iga võla vähendamise strateegia usaldusväärsust ja tulemuslikkust. Tingituna osaliselt fiskaalkokkuleppe ajal valitsenud erakorralistest majandusoludest ei ole eelarvepoliitika keskpika perioodi orientatsiooni püsivust veel suudetud tagada. Arvestades majandustingimuste normaliseerumist, on saanud aeg seda eesmärki ellu viia ja tugevdada, et liikmesriigid liiguksid tegelikkuses kokkulepitud eesmärkide suunas.

Nagu on rõhutatud ka aruteludokumendis majandus- ja rahaliidu kohta, peab majandus- ja rahaliit ning selle lõpuleviimises osalemine olema avatud kõigile liikmesriikidele. Mis on kavandatud euroala jaoks, peaks olema kavandatud ka sellistele liikmesriikidele ja nendega koos, kes peaksid euro kasutusele võtma lähemas tulevikus. See on ühisraha hea toimimise seisukohast võtmetähtsusega. Seepärast tuleks kavandatud direktiivi kohaldada nii nende

³ COM(2017) 291, 31.5.2017.

⁴ President Jean-Claude Junckeri kõne Euroopa Liidu olukorrast 2017, SPEECH/17/3165, 13.9.2017.

⁵ Euroopa Parlamendi 12. detsembri 2013. aasta resolutsioon mitmetasandilise valitsemise esmasest õigusest ja riigiõigusest tulenevate probleemide kohta Euroopa Liidus (P7_TA(2013)0598) ja 24. juuni 2015. aasta resolutsioon „Majanduse juhtimise raamistiku hindamine: ülevaade ja probleemid“ (P8_TA(2015)0238).

liikmesriikide suhtes, kelle rahaühik on euro, kui ka teiste liikmesriikide suhtes, kes soovivad euroga ühineda.

Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikkel 3 (mis on osa fiskaalkokkuleppest) on majandus- ja rahaliidu seisukohast kõnealuse lepingu kõige tähtsam sisuline säte, kuna selle eesmärk on säilitada tugev ja jätkusuutlik riigi rahandus ning ennetada valitsemissektori eelarvepuudujääki ja selle paisumist ülemääraseks. Artikli 3 lõike 1 kohaselt kohustuvad lepinguosalisel hoidma oma valitsemissektori eelarvepositsiooni tasakaalus või ülejäägis; struktuurse eelarvepuudujäägi miinimummäär on 0,5% SKPst, mis võib ulatuda 1,0%-ni SKPst, juhul kui riigivõla suhe SKPsse on oluliselt alla 60% ja riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkusega seotud riskid on väikesed. Struktuurset tasakaalus eelarve reeglile peab lisanduma korrigeerimismehhanism, mis käivitatakse automaatselt märkimisväärse kõrvalekaldumise korral. Artikli 3 lõikega 2 kohustatakse lepinguosalisi võtma kõnealused reeglid üle oma riigi õiguskorda. Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu muud sätted on kas juba lisatud ELi õigusesse (euroala puhul eelkõige teise majanduse juhtimise paketiga) või on nendeks vaja muuta aluslepinguid või ei ole eri põhjustel võimalik neid lisada (nt mõni neist kopeerib kehtivat ELi õigust). Seega sisu, mis on kavas inkorporeerida liidu õigusraamistikku, asub peamiselt majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 3.

Kõnealuse sisu ELi eelarveraamistikku lisamisel on mitu põhjust. Sellega lihtsustatakse õigusraamistikku ja tagatakse eelarve-eeskirjade tõhusam ja süstemaatilisem seire ja rakendamine nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil ELi majandusjuhtimise üldise raamistiku osana praeguste valitsustevaheliste kokkulepete asemel. Sellega vähendatakse vastuoluliste või topeltmeetmete võtmise ohtu, mis on omane paralleelsetele või valitustevahelistele kokkulepetele, mis eksisteerivad lisaks liidu õigusega ettenähtud korraldusele. ELi õigusega reguleeritud koondraamistik lihtsustaks ka ELi ja riikide eelarve-eeskirjade ühtset ja kooskõlastatud hindamist majandus- ja rahaliidu süvendamise laiema protsessi raames. Peale selle, nagu on märgitud viie juhi aruandes majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimise kohta,⁶ suurendaks kriisi ajal loodud kõigi valitsustevaheliste instrumentide lisamine liidu õigusraamistikku demokraatlikku vastutust ja legitiimsust kogu liidus.

Kavandatud direktiiv põhineb tähelepanekul, et ELi eelarveraamistikku ei saa tõhusalt jõustada ainult ülevaalt-alla lähenemisviisiga. ELi eelarvepoliitika detsentraliseeritus ja üldine vajadus selle järele, et riigid tunneksid vastutust eelarve-eeskirjade eest, osutavad sellele, et majandus- ja rahaliidu eelarve koordineerimise raamistiku eesmärgid peavad kajastuma ka liikmesriikide eelarveraamistikes. Kuigi nõukogu direktiivis (EL) 2011/85⁷ on juba sätestatud riikide eelarveraamistike miinimumnäitajad, tugevdasid majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu osalisel vastutustundliku eelarvepoliitika alust, kui nad leppisid omavahel kokku tasakaalus eelarve nõude kohaldamises ja seda määratlevate „[siseriiklike] sätete lisamises oma siseriiklikesse õigusaktidesse siduvate ja püsivate, eelistatavalt põhiseaduse sätetena või muul viisil, mis tagaks siseriikliku eelarvemenetluse jooksul nende täieliku tunnustamise ja järgimise“.

Samas vaimus kehtestatakse käesoleva ettepanekuga liikmesriikidele kohustus omada raamistikku siduvate ja püsivate numbriliste eelarve-eesmärkidega, mis kajastavad iga liikmesriigi eripärasid, olles samas kooskõlas liidu raamistikus sätestatud eelarve-eeskirjadega. Kõnealune raamistik peaks tugevdama nende eelarvepoliitika vastutustundlikku

⁶ „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine“, Jean-Claude Junckeri aruanne tihedas koostöös Donald Tuski, Jeroen Dijsselbloemi, Mario Draghi ja Martin Schulziga, 22.6.2015.

⁷ Nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 41). Nõukogu direktiiv (EL) 2011/85 kuulub esimesse majanduse juhtimise paketti.

järgimist ja parandama ELi toimimise lepingust tulenevate eelarve-eesmärkide järgimist. See peaks tagama valitsemissektori võla vähenemise mõistliku tasemeni (st aluslepingutele lisatud protokollis nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) sätestatud kontrollväärtuseni), määraes eelkõige kindlaks struktuurse eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärgi, mis on riikide eelarvepädevate asutuste jaoks eelarveaastat käsitlevate otsuste tegemisel siduv. Selline eesmärgipõhine lähenemisviis peegeldab kõigi riikide eelarve-eeskirjade, mehhanismide ja ELi eelarveraamistiku puhul ühist eesmärki tagada riikide rahanduste jätkusuutlikkus. Keskpika perioodi eelarveorientatsiooniga püütakse luua tugevam alus nõuetekohastele eelarvepoliitilistele meetmetele, kuna enamik eelarvemeetmetest mõjutab eelarvet pikema aja kui üheaastase eelarvetsükli jooksul. Sarnaselt tuleks keskpika perioodi eelarveperspektiivi puhul nõuetekohaselt arvesse võtta selliste oluliste struktuurireformide tegemist, millel on tõendatav positiivne mõju riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele.

Kui eelarve koostamisel on vaja lähtuda keskpika perioodi perspektiivist, peab eelarveplaneerimine sisaldama kulude keskpika perioodi kava, millest on maha arvatud kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed ja see peab olema kooskõlas keskpika perioodi eesmärgi või selle saavutamiseks vajaliku kohandamiskavaga. Et tagada riikide suurem vastutus eelarvepoliitika eest ja kajastada liikmesriikide eripära, peaks kõnealune kava olema koostatud valitsuse kogu ametiajaks, nagu on sätestatud siseriiklikus põhiseaduslikus õiguskorras. On ülimalt oluline, et iga-aastastes eelarvetes järgitaks seda kava kogu ametiaja jooksul.

Eesmärgist kõrvalekaldumise likvideerimiseks on vaja tõhusaid vahendeid, et tagada keskpika perioodi eesmärgi ja seonduva tegevuseesmärgi usutavus. Kuna erandlikud asjaolud võivad kallutada ajutiselt kõrvale keskpika perioodi eesmärgist või selle suunas liikumise kohandamiskavast, tuleb täheldatud suured kõrvalekalded likvideerida, automaatselt käivitades eelnevalt kindlaksmääratud korregeerimismehhanismi ja tehes eelkõige kohandusi kulude keskpika perioodi kavas.

Pikaajalist mõistlikku eelarvepoliitikat ohustavad puudujäägi nihkumine ja üldisemalt poliitika protsüklilisus, mida võib liikmesriikides täheldada. Eelarve-eeskirjad ja sõltumatud eelarveasutused on loodud täiendavate vahenditena selliste probleemidega tegelemiseks. On tõendatud, et eelarve-eeskirjad, mida täiendab sõltumatu järelevalvekord, seonduvad suurema läbipaistvuse, parema eelarvetulemuse ja valitsemissektori võla rahastamise väiksemate kuludega. Seepärast nähakse kavandatud direktiiviga ette sõltumatute eelarveasutuste kaasamine numbriliste eelarve-eeskirjade raamistiku järgimise järelevalvesse, sealhulgas hinnates keskpika perioodi eelarveorientatsiooni sobivust, samuti selle järelevalvesse, kuidas korregeerimismehhanismi käivitatakse ja kasutatakse. Kui nad avastavad märkimisväärse kõrvalekaldumise keskpika perioodi eesmärgist või selle suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavast, peaksid sõltumatud eelarveasutused teavitama riikide eelarveasutusi, et käivitada kiiresti korregeerimismehhanism, samuti peaksid nad hindama kavandatud korregeerivaid meetmeid ja nende võtmist. Sõltumatute eelarveasutuste poolt oma ülesannete täitmisel koostatud avalikud hinnangud, millega kaasneb sõltumatute eelarveasutuste soovitude puhul liikmesriikide avalike asutuste kohustus „järgida või põhjendada“, kergitaksid mainega seotud kulusid nõuete mittejärgimise korral ja seega suurendaksid keskpika perioodi orientatsiooni usutavust ja järgitavust. Kuna esimese ja teise majanduse juhtimise paketi ning majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu⁸

⁸ Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingus paluti komisjonil anda aru selliste lepinguosaliste vastu võetud meetmetest, kes fiskaalkokkuleppe kohaselt peavad esitama meetmed, mille igaiuks on vastu võtnud seoses kõnealuse lepingu artikli 3 lõikega 2. Sellega seoses võttis komisjon 22. veebruaril 2017 vastu teatise ja aruande, milles hindas asjakohaste riiklike meetmete

vastuvõtmisega juba loodi sõltumatud eelarveasutused peaaegu kõigis liikmesriikides, ei nõuta kavandatud direktiiviga tõenäoliselt uusi struktuure, kuigi oodata võib praeguste sõltumatute eelarveasutuste pädevuste muutmist, teabele juurdepääsu parandamist ja vahendite teatavat suurendamist.

Kavandatud direktiivi üksikasjalike sätetega kehtestatakse korrigeerimismehhanismi konkreetset aspektid ja vajalikud tunnused, mis on seotud sõltumatute eelarveasutuste loomise ja nende käesolevast ettepanekust tulenevate eriülesannetega. Need elemendid kujutavad endast riikide eelarve korrigeerimise mehhanismide ühispõhimõtete põhijooni,⁹ mida liikmesriigid kasutasid meetmete vastuvõtmisel kooskõlas majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikli 3 lõikega 2.

Kavandatud direktiiv ei mõjuta majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 7 osutatud kohustusi, mille on võtnud lepinguosalisel, kelle rahaühik on euro, et koordineerida nende seisukohti enne nõukogus komisjoni ettepanekute ja soovitude üle hääletamist seoses ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusega. Samuti säilitatakse direktiivis kõnealuse lepingu artikli 13 kohane tava pidada arutelusid valitustevahelistel kohtumistel, kus osalevad Euroopa Parlament ja lepinguosaliste riikide valitsused. Sellised arutelud aitavad parandada liidu majanduse juhtimise valdkonnas demokraatlikku vastutust.

- Kooskõla liidus praegu kehtivate õigusnormidega

ELis ja euroalal eelarvepoliitika koordineerimise ning järelevalve põhivahend on stabiilsuse ja kasvu pakt, millega rakendatakse aluslepingute eelarvedistsipliini käsitlevaid sätteid. Fiskaalkokkulepe vastab mitmes mõttes kõnealuse pakti ennetavale osale. Tsükliiliselt kohandatud tasakaalus eelarve reegel kajastab tõepoolest väga suures osas keskpika perioodi eelarve-eesmärki, mis on sätestatud nõukogu 7. juuli 1997. aasta määruse (EÜ) nr 1466/97 (eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta)¹⁰ artiklis 2a.

Kavandatud direktiiviga luuakse numbriline eelarve-eeskirjade raamistik üksikasjadega, mis ei ole mitte üksnes kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga, vaid mis peaksid seda täiendama. Kõnealune raamistik peab tõhusalt toetama seda, kuidas liikmesriigid järgivad ELi toimimise lepingust tulenevaid kohustusi eelarvepoliitika valdkonnas, mis muu hulgas tähendab, et keskpika perioodi eesmärgil peaks olema riikide eelarvemenetlustes nn ankruroll, et tagada jätkusuutlikud võlatasemed, mis on kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 2a alusel sätestatud keskpika perioodi eelarve-eesmärgiga. Et võtta arvesse stabiilsuse ja kasvu pakti reeglitele omast paindlikkust ja kooskõlas selle menetlusnõuetega, sisaldab ettepanek erisätteid, mis võimaldavad võtta arvesse selliste struktuurireformide elluviimist liikmesriikides, millel on positiivne mõju riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 16 ja selle põhjenduses on väljendatud lepinguosaliste kindlat ja ühemõttelist soovi inkorporeerida kõnealuse lepingu sisu liidu õigusraamistikku esimesel võimalusel.

vastavust (C(2017) 1201 final). Selles esitatakse andmed kõnealuse lepingu osalisriikide sõltumatute eelarveasutuste kohta.

⁹ Vt ka komisjoni teatis: Riikide eelarve korrigeerimise mehhanismide ühispõhimõtted (COM(2012) 342 final).

¹⁰ Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (ELT L 209, 2.8.1997, lk 1).

Komisjon esitab 25 lepinguosalisest liikmesriigi võetud kohustuse ajal käesoleva ettepaneku. Kavatsusest haarata initsiatiiv ja tegutseda võetud kohustuse alusel andis komisjon esmalt teada aruteludokumendis majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta, milles rõhutati lepinguosaliste kokkulepet lisada majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu sisu liidu õigusesse. President Jean-Claude Juncker andis oma kõnes Euroopa Liidu olukorrast 2017 ja sellele lisatud kavatsusavalduses teada inkorporeerimist käsitleva ettepaneku esitamisest 6. detsembri 2017. aasta paketi raames majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta.

Kavandatud direktiivis tuginetakse komisjoni põhjalikele teadmistele fiskaalkokkuleppe struktuurist (sealhulgas eelkõige selle seos liidu eelarveraamistikuga) ja sellest, kuidas asjaomased liikmesriigid on kokkuleppe oma riigi õiguskorda üle võtnud. 2017. aasta veebruaris esitas komisjon aruande fiskaalkokkuleppe osaliste vastu võetud siseriiklike sätete vastavuse kohta, milleks ta pidas kõnealuste liikmesriikidega laiaulatuslikke konsultatsioone. Need kahepoolsed arvamustevahetused andsid komisjonile põhjaliku ja täpse ülevaate sellest, kuidas liikmesriikide loodud õigus- ja institutsionaalse korraga jõustatakse majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 3 sätestatud reegleid.

Aruteludel, mida liikmesriigid pidasid nõukogus (majandus- ja rahandusküsimused) ja selle ettevalmistavates komiteedes seoses fiskaalkokkuleppega, eelkõige seoses siseriiklike ülevõtmissätete vastavusega, käsitleti ka fiskaalkokkuleppe lisamist liidu õigusesse ja rõhutati vajadust astuda samme selles suunas 1. jaanuariks 2018.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

- **Õiguslik alus**

Kavandatud direktiivi õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 14 teine lõik. Liikmesriikides vastutustundliku eelarvepoliitika ja keskpika perioodi eelarveorientatsiooni tugevdamise eesmärk on täiendada ja tugevdada kehtivat poliitikaraamistikku, et vältida ülemäärast eelarvepuudujääki, nagu sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 126 alusel. Kuigi kavandatud direktiiviga ei muudeta stabiilsuse ja kasvu pakti sisulisi ja menetlusreegleid, suurendatakse sellega nende sätete tõhusust. Ettepanekut kohaldatakse kõigi euroala liikmesriikide suhtes ja see sisaldab sätteid euroalaväliste liikmesriikidele, mida nad võivad vabatahtlikult järgida.

- **Subsidiaarsus ja proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek on kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 5. Selle eesmärki ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil. Kavandatud direktiiv ei lähe nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

Ettepanek:

NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega nähakse ette sätted liikmesriikides vastutustundliku eelarvepoliitika ja keskpika perioodi eelarveorientatsiooni tugevdamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 126 lõike 14 teist lõiku,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,
võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust,
toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu toimimise lepinguga on nõutud, et liikmesriigid käsitleksid oma majanduspoliitikat kui ühise huvi küsimust, et eelarvepoliitika kujundamisel lähtutaks vajadusest tagada riigi rahanduse usaldusväärsus ning et liikmesriikide majanduspoliitika ei ohustaks majandus- ja rahaliidu nõuetekohast toimimist.
- (2) Stabiilsuse ja kasvu pakt hõlmab nõukogu määrusega (EÜ) nr 1466/97¹¹ kehtestatud mitmepoolset järelevalvesüsteemi ning majanduspoliitika järelevalvet ja kooskõlastamist ning ELi toimimise lepingu artiklis 126 sätestatud ja nõukogu määrukses (EÜ) nr 1467/97¹² täpsustatud valitsemissektori ülemäärase eelarvepuudujäägi vältimise menetlust. Stabiilsuse ja kasvu pakti on veelgi tugevdatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1175/2011¹³ ja nõukogu määrusega (EL) nr 1177/2011¹⁴. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1173/2011 eelarvejärelevalve tõhusa rakendamise kohta euroalal¹⁵ lisandus tõhusate, ennetavate ja järkjärguliste haldussunnivahendite süsteem karistuste määramiseks neile liikmesriikidele, kelle rahaühik on euro.

¹¹ Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (ELT L 209, 2.8.1997, lk 1).

¹² Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L 209, 2.8.1997, lk 6).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1175/2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 12).

¹⁴ Nõukogu 8. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1177/2011, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 33).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1173/2011 eelarvejärelevalve tõhusa rakendamise kohta euroalal (ELT L 306, 23.11.2011, lk 1).

- (3) Et kutsuda liikmesriike eelarvepoliitika valdkonnas üles järgima ELi toimimise lepingu kohaseid kohustusi, sätestati eelarveraamistike tunnuseid käsitlevad üksikasjalikud reeglid nõukogu direktiivis 2011/85/EL¹⁶.
- (4) Kuna liikmesriigid, kelle rahaühik on euro, on omavahel tihedamalt seotud ja kuna nad on vastuvõtlikumad üksteise eelarvepoliitika ülekanduvatele mõjudele, parandati nende eelarvelist koordineerimist ja järelevalvet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 472/2013¹⁷ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 473/2013,¹⁸ et veelgi parandada nende majandusintegratsiooni, lähenemist ja koordineerimist.
- (5) Et tugevdada kogu majandustsükli jooksul eelarvedistsipliini tagavaid aluseid, allkirjastasid ja ratifitseerisid 25 liikmesriiki 2. märtsil 2012 valitsustevahelise lepingu majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise kohta. Kõnealuse lepingu III jaotis („fiskaalkokkulepe“) on siduv liikmesriikidele, kelle rahaühik on euro, ja vabatahtlikul alusel Bulgaariale, Taanile ja Rumeeniale (edaspidi „lepinguosalised“), ning sellega kehtestatakse kohustus lisada kõnealuste lepinguosaliste siseriiklikesse õiguskordadesse struktuurselt tasakaalus eelarve reegel, mida täiendab korrigeerimismehhanism, mis käivitub automaatselt eesmärgist märkimisväärse kõrvalekaldumise korral ja mille üle teevad järelevalvet sõltumatud asutused. Lepinguosalisel väljendasid soovi kasutada kõnealust valitsustevahelist instrumenti ajutise vahendina. Seda soovi kajastab majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artikkel 16, milles on märgitud, et hiljemalt viie aasta jooksul pärast lepingu jõustumist tuleb võtta vajalikke meetmeid, et inkorporeerida lepingu sisu liidu õigusraamistikku. Seepärast tuleks lisada liidu õigusraamistikku sätteid, millega saab jõustada kõnealuse lepingu sisu.
- (6) Et säilitada usaldusväärne ja jätkusuutlik riigi rahandus ja vältida valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki, nagu on nõutud ELi toimimise lepinguga, parandades seejuures kogu euroala vastupanuvõimet, tuleb lisaks direktiivi 2011/85/EL sätetele kehtestada erisätted nende liikmesriikide õiguskordades, kelle rahaühik on euro, et tugevdada nende vastutustundlikku eelarvepoliitikat ja keskpika perioodi eelarveorientatsiooni.
- (7) Kuna majandus- ja finantskriis on pärandanud mitmele liikmesriigile suure valitsemissektori võla, on valitsemissektori võla mõistliku taseme suunas vähenemiseks olulised liikmesriigipõhiste numbriliste eelarve-eeskirjade raamistik ja selle eesmärk parandada riigi vastutustundliku eelarvepoliitika järgimist, samas tõhusalt parandades ELi toimimise lepingust tulenevate eelarvet käsitlevate kohustuste järgimist. Sellise raamistiku keskmes peaks eelkõige olema struktuurse eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärgi kindlaksmääramine, mis on riikide eelarveasutustele nende igaaastaste otsuste tegemisel siduv. Eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärgid võimaldavad võtta arvesse liikmesriikide erinevaid valitsemissektori võla suhteid SKPsse ja jätkusuutlikkuse riske, sidudes võlataseme muutuse kontrollväärtusega, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklis 1.

¹⁶ Nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 41).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel (ELT L 140, 27.5.2013, lk 1).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta (ELT L 140, 27.5.2013, lk 11).

- (8) Et saavutada struktuurse eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärk ja seda taset ka hoida, peavad liikmesriigid koostama järjekindla kohandamiskava, mis põhineb eelarveasutuste kontrollitavatel näitajatel. Riikide eelarve planeerimine, mida toetab valitsemissektori kulude kava, mida on kohandatud kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmete mõjuga, soosib eelarvesuundumuste jälgimisel tõhusust, läbipaistvust ja vastutust. Et siduda kavad tihedalt keskpika perioodi üldise eelarvetulemusega ning tagada ja suurendada riikide vastutust eelarvepoliitika eest, tuleks valitsemissektori kulusid sisaldava keskpika perioodi kasvukava, millest on maha arvatud kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed, koostada kogu perioodiks, nagu on sätestatud iga liikmesriigi põhiseaduslikus õiguskorras. Kava tuleks koostada niipea, kui uus valitsus ametisse astub, ja aastaeelarved peaksid sellest lähtuma, et tagada kindel lähenemine keskpika perioodi eesmärgile.
- (9) Tänu oma tulevasele positiivsele mõjule võib suurte, pikaajalist jätkusuutlikkust toetavate struktuurireformide tegemine õigustada muudatusi keskpika perioodi eesmärgi suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavas, tingimusel et reformidel on tõendatavalt positiivne mõju eelarvele, mida kinnitab stabiilsuse ja kasvu pakti menetlusnõuete kohaselt tehtud hindamine. Majanduse stabiliseerimise lihtsustamiseks peaksid erandlikud asjaolud – euroala või kogu liidu tõsine majanduslangus või ebatavalised sündmused, mis on väljaspool asjaomase liikmesriigi kontrolli, kuid millel on tugev mõju eelarvele – võimaldama ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eesmärgist või selle suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavast, kui selline kõrvalekaldumine ei ohusta keskpikas perspektiivis rahanduse jätkusuutlikkust.
- (10) Kui keskpika perioodi eesmärgist või selle suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavast märkimisväärsete kõrvalekalletega ei tegeleta piisavalt, vähendab see eelarvekava usutavust ja võib omakorda kursilt kallutada valitsemissektori võlasuundumused. Et parandada keskpika perioodi eesmärgi poole liikumiseks liikmesriikide võetud kohustuste usutavust, tuleks täheldatud märkimisväärse kõrvalekaldumise korral automaatselt käivitada korrigeerimismehhanism. Usaldusväärne korrigeerimismehhanism peaks sisaldama meetmeid, mida rakendatakse, et likvideerida kindlaks määratud aja jooksul kõrvalekalle, võttes arvesse selle laadi ja ulatust. Eelkõige peaks korrigeerimismehhanism korvama kõrvalekaldeid valitsemissektori kulusid sisaldava keskpika perioodi kasvukavast, millest on maha arvatud kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed.
- (11) Sõltumatud organid, mille ülesanne on jälgida liikmesriikide rahandust, on tõhusate eelarveraamistike oluline osa. Eelarvedistsipliini toetamiseks ja eelarvepoliitika usaldusväärsuse suurendamiseks peaksid need organid tegema numbriliste eelarveeeskirjade raamistiku sõltumatu hindamise, sealhulgas hindama eelkõige keskpika perioodi eelarveorientatsiooni ja jälgima vastavust nimetatud raamistikule ning seonduvate korrigeerimismehhanismide aktiveerimist ja käitamist.
- (12) Riikide vastutustundlik eelarvepoliitika ja selle siduv mitmeaastane orientatsioon eeldavad, et eelarveasutused on sõltumatud ja neil on suutlikkus aktiivselt jälgida eelarvesuundumusi ja anda soovitusi kogu keskpika perioodi eelarvetsükli jooksul, sealhulgas eriti siis, kui on täheldatud märkimisväärset kõrvalekaldumist keskpika perioodi eesmärgist või selle suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavast. Et parandada keskpika perioodi eesmärgi, selle aluseks oleva valitsemissektori kulukava ja märkimisväärsete kõrvalekallete korral käivitatava korrigeerimismehhanismi usutavust, täidetavust või rakendatavust, peaksid liikmesriikide eelarveasutused järgima sõltumatute organite hinnangutes antud soovitusi või avalikult põhjendama, miks nad on

otsustanud neid mitte järgida. Selle põhimõtte sätestamine siseriiklikus õiguskorras võib selles osas mängida tähtsat rolli.

- (13) Et siseriiklike eelarve-eeskirjade ja mehhanismide ning liidu eelarveraamistiku ühist eesmärki (valitsemissektori võla taseme lähenemine mõistlikule tasemele) saaks tõhusamalt saavutada, peaksid liikmesriigid jõustama käesolevas direktiivis sätestatud reeglid siduvate, alaliste ja põhiseaduslike või muul viisil kogu siseriikliku eelarvemenetluse käigus nende täielikku järgimist tagavate sätetega.
- (14) 19. oktoobri 2012. aasta Euroopa Ülemkogu jõudis järeldusele, et sügavama majandus- ja rahaliidu poole liikumisel tuleks tugineda liidu institutsionaalsele ja õigusraamistikule ning see peaks olema avatud ja läbipaistev nende liikmesriikide jaoks, kelle rahaühik ei ole euro. Kõnealuste liikmesriikide meetmed vastutustundliku eelarvepoliitika tugevdamiseks muudaks euro kasutuselevõtu nende jaoks lihtsamaks, seega peaksid käesoleva direktiiviga kehtestatud mehhanismid olema avatud kõigile osaleda soovivatele liikmesriikidele. Seepärast tuleks käesolevale direktiivile lisada sätted, mida saaks nende soovi korral kohaldada liikmesriikide suhtes, kelle rahaühik ei ole euro.
- (15) Tuleks märkida, et majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 7 on sätestatud, et lepinguosalisel, kelle rahaühik on euro, on lubanud toetada komisjoni esitatud ettepanekuid või soovitusi, kui ta ülemäärased eelarvepuudujäägi menetluse käigus leiab, et liikmesriik, kelle rahaühik on euro, rikub eelarvepuudujäägi kriteeriumi, välja arvatud juhul, kui kvalifitseeritud enamus nendest (arvutatuna analoogselt Euroopa Liidu aluslepingute asjaomastele sätetele), võtmata arvesse asjaomase lepinguosalise seisukohta, on vastu kavandatud või soovitatud otsusele.
- (16) Kuigi majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu sisu praegusel kujul liidu õigusesse inkorporeerimisega ei muudetaks korda, mis on kehtestatud ELi toimimise lepingu otsuste tegemist käsitlevate sätetega, ei peaks käesolev direktiiv mõjutama võetud kohustusi, mille on kindlaks määranud lepinguosalisel vastavalt majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklile 7.
- (17) Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 13 on sätestatud, et eelarvepoliitikat ja muid kõnealuses lepingus käsitletud teemasid arutatakse valitsustevahelistel kohtumistel, mida peavad Euroopa Parlament ja lepinguosaliste valitsused aluslepingutele lisatud protokolli nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) II jaotise kohaselt. Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada seda tava piiramata, kuna selline dialoog aitab suurendada demokraatlikku vastutust liidu majanduse juhtimise valdkonnas.
- (18) Käesolev direktiiv peaks tugevdama stabiilsuse ja kasvu pakti tõhusust, laiendades selle liikmesriikide õiguskordadesse lisamise ulatust, samas vähendades dubleerimist ja vastuolulisi meetmeid, mis kaasnevad liidu õigusega ette nähtud mehhanismide kõrval eksisteerivate valitsustevaheliste kokkulepete olemasoluga. Stabiilsuse ja kasvu pakti sättestatud sisulisi ja menetluslikke eeskirju ei tohiks käesolev direktiiv mõjutada.
- (19) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta¹⁹ kohustuvad liikmesriigid lisama põhjendatud juhtudel ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi komponentide ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide

¹⁹ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

vastavate osade vahel. Mis puutub käesolevasse direktiivi, peab seadusandja selliste dokumentide esitamist põhjendatuks.

- (20) Kuna võetava meetme eesmärki, nimelt tugevdada vastutustundlikku eelarvepoliitikat, võttes riiklikul tasandil vastu eelarve keskpika perioodi siduvama eesmärgi, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ja seda saab paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega vastu meetmeid. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse sätted liikmesriikides vastutustundliku eelarvepoliitika ja keskpika perioodi eelarveorientatsiooni tugevdamiseks, et tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi vältimisega seotud kohustuste täitmine.
2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse liikmesriikide suhtes, kelle rahaühik on euro ja teiste liikmesriikide suhtes vastavalt artiklile 4.

Artikkel 2

Mõisted

Käesoleva direktiivi kohaldamisel kasutatakse ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklis 2 sätestatud mõisteid „riik“, „puudujääk“ ja „investeering“.

Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „erandlikud asjaolud“ – väljaspool asjaomase liikmesriigi kontrolli toimuv ebatavaline sündmus, millel on suur mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile, või euroala või kogu liidu tõsine majanduslangus;
- b) „sõltumatud organid“ – struktuuriliselt sõltumatud organid või organid, mille tegevus on liikmesriikide eelarveasutustest sõltumatu ja mida toetavad siseriiklikud õigussätted, millega tagatakse kõrgel tasemel vastutus ja tegevuse autonoomsus.
- (c) „struktuurne eelarvepositsioon“ – valitsemissektori tsükliliselt kohandatud eelarvepositsioon, milles ei ole arvesse võetud ühekordseid ja ajutisi meetmeid.

Artikkel 3

Vastutustundlik eelarvepoliitika ja keskpika perioodi eelarveorientatsioon

1. Kõik liikmesriigid peavad looma oma riigi siduvate ja alaliste numbriliste eelarveeeskirjade raamistiku, tugevdama eelarvepoliitika vastutustundlikku järgimist ja tõhusalt edendama kogu valitsemissektoris ELi toimimise lepingust tulenevate kohustuste täitmist mitmeaastase eelarvepoliitika valdkonnas. Eelkõige peab kõnealune raamistik sisaldama järgmisi eeskirju:
 - (a) kindlaks määratakse struktuurse eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärk, tagamaks, et valitsemissektori võla suhe sisemajanduse koguprodukti

turuhindades ei ületa protokoll nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklis 1 sätestatud kontrollväärtust või et see läheneks sellele rahuldava kiirusega;

- (b) eelarveplaneerimine peab sisaldama valitsemissektori kulusid sisaldavat keskpika perioodi kasvukava, millest on maha arvatud kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed ja see peab vastama keskpika perioodi eesmärgile või sellele lähenemise ajakavale. Kava tuleb koostada asjaomase liikmesriigi põhiseaduslikus korras ettenähtud ametiajaks niipea, kui liikmesriigi uus valitsus ametisse astub, ja aastaeelarved peavad lähtuma sellest kavast kogu asjaomase ajavahemiku vältel.
2. Lõikes 1 osutatud raamistik sisaldab järgmisi üksikasju:
- (a) Aastaeelarvete puhul tuleb tagada lõike 1 punktis a osutatud keskpika perioodi eesmärgi järgimine või sellele lähenemine, tagades eelkõige kõnealuse lõike punktis b osutatud valitsemissektori kulukava järgimise. Koosõlas liidu õigusraamistiku menetlusnõuetega keskpika perioodi eesmärgi suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kava koostamisel võivad liikmesriigid võtta arvesse selliste oluliste struktuurireformide elluviimist, millel on pikaajaline otsene positiivne mõju eelarvele, mis nt suurendavad võimalikku kestlikku kasvu, ja seega tõendatav mõju riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele.
 - (b) Korrigeerimismehhanism käivitatakse automaatselt, kui täheldatakse märkimisväärset kõrvalekaldumist keskpika perioodi eesmärgist või selle suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavast. Kõnealune mehhanism peab sisaldama kohustust võtta meetmeid, et likvideerida kõrvalekalle kindlaksmääratud aja jooksul, võttes arvesse selle laadi ja ulatust, eelkõige korvates need lõike 1 punktis b osutatud valitsemissektori kulukavast.
3. Liikmesriigid tagavad, et ajutine kõrvalekaldumine keskpika perioodi eesmärgist või selle suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavast, korrigeerides vastavalt lõike 1 punktis b osutatud valitsemissektori kulukava, on lubatud üksnes erandlike asjaolude korral ja tingimusel, et ükski selline kõrvalekalle ei ohusta keskpikas perspektiivis rahanduse jätkusuutlikkust. Erandlikest asjaoludest tulenevat ajutist kõrvalekaldumist ei loeta märkimisväärseks lõike 2 punkti b tähenduses ja see ei käivita kõnealuse lõike punktis b osutatud korrigeerimismehhanismi.
4. Liikmesriigid määravad sõltumatud organid, et jälgida lõike 1 ja 2 täitmist. Sõltumatud organid esitavad avalikud hinnangud, et selgitada välja:
- (a) lõike 1 punkti a kohase keskpika perioodi eesmärgi ja lõike 1 punktis b osutatud valitsemissektori kulukava asjakohasus. Hindamisel võetakse arvesse aluseks oleva makromajandusliku prognoosi usutavust, valitsemissektori kavandatud kulude ja tulude täpsusastet ning suurte struktuurireformide võimalikku otsest pikaajalist positiivset mõju eelarvele;
 - (b) keskpika perioodi eesmärgi ja valitsemissektori kulukava järgimine, sealhulgas tõsine oht kalduda märkimisväärselt kõrvale keskpika perioodi eesmärgist või selle poole liikumiseks tehtavate kohanduste kavast;
 - (c) lõikes 3 osutatud erandlike asjaolude esinemine või lõppemine.
5. Liikmesriigid peavad tagama, et kui täheldatakse lõike 2 punktis b osutatud märkimisväärset kõrvalekallet, paluvad sõltumatud organid eelarveasutustel aktiveerida

korrigeerimismehhanismi. Pärast korrigeerimismehhanismi käivitamist esitavad sõltumatud organid avalikud hinnangud, et selgitada välja:

- (a) kavandatud meetmete vastavus loodud korrigeerimismehhanismile, võttes arvesse eelkõige seda, kas valitsemissektori lõike 1 punkti b kohaselt kindlaks määratud kulukavast kõrvalekaldumised on piisavalt korvatud;
 - (b) korrigeerimise edenemine kindlaksmääratud aja jooksul;
 - (c) korrigeerimiskavast ajutist kõrvalekaldumist võimaldavate erandlike asjaolude esinemine või lõppemine.
6. Liikmesriigid tagavad, et asjaomase liikmesriigi eelarveasutused järgivad sõltumatute organite soovitusi, mis on esitatud lõigete 4 ja 5 kohastes hinnangutes, või põhjendavad avalikult, miks nad neid soovitusi ei järgi.
7. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 4 osutatud sõltumatud organid:
- (a) omavad tegevuskorda, mis põhineb siduvatel siseriiklikel õigusnormidel;
 - (b) ei võta vastu juhiseid asjaomase liikmesriigi eelarveasutustelt või muudelt avaliku või erasektori asutustelt;
 - (c) suudavad avalikkusega õigeaegselt suhelda;
 - (d) koosnevad liikmetest, kes on ametisse nimetatud või määratud läbipaistvate menetluste alusel vastavalt nende kogemusele ja pädevusele riigi rahanduses, makromajanduses ja eelarve haldamises;
 - (e) omavad piisavaid ja stabiilseid omavahendeid volituste tõhusaks täitmiseks
 - (f) omavad piisavat ja õigeaegset juurdepääsu ülesannete täitmiseks vajalikule teabele.

Artikkel 4

Liikmesriikide osalemine, kelle rahaühik ei ole euro

1. Kõik liikmesriigid, kelle rahaühik ei ole euro, on seotud käesoleva direktiiviga tingimusega, et nad teavitavad komisjoni oma sellekohasest otsusest. Kõnealune teade peab sisaldama kuupäeva, millest alates asjaomane liikmesriik soovib käesolevat direktiivi järgida.
2. Lõikes 1 osutatud teade avaldab komisjon *Euroopa Liidu Teatajas*. See jõustub asjaomase liikmesriigi poolt teates esitatud kuupäevast või kuupäeval, mil kõnealune liikmesriik võtab kasutusele ühise raha euro (sõltuvalt sellest, kumb kuupäev on varem).

Artikkel 5

Aruanded

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 30. juuniks 2024 ja seejärel iga viie aasta järel aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta, mis koostatakse liikmesriikidelt saadud asjaomase teabe alusel.

Artikkel 6

Lõppsätted

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 30. juuniks 2019. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.
2. Kui liikmesriigid need õigusnormid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.
3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 7 **Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 8 **Adressaadid**

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

nõukogu nimel
eesistuja